

איזה מין חינוך?

**"שאלתי בחור בן 16 מה קורה אם הוא נמצא עם בחורה והם מתמזמזים ופיתאום היא
מבקשת להפסיק כי יש לה מבחן מחר. היא ענה: אגי אונס אותה"**

מה הילדים שלכם יודעים באמת על אהבה ויחסי מין, ועד כמה אתם גלויים איתם? עבור גלית מילצ'ין,
מחנכת למיניות, אין נושא שהוא טאבו • בני הנוער מרגישים חופשי לדבר איתה על הכל

עמוד 12, מיכל סופר זמרי

להיפך: הסביבה הייתה של איסורים. שלא יגעו בך, שלא ינצלו אותך, שלא תיכנסו להריון. רק מה שאסור. את הבנות שלי לא רציתי לגדל ככה." היא מספרת. "הגישה שלי היום היא אחרת לגמרי. מיניות היא דבר טבעי, מקסים, כייפי, וצריך לדעת איך לגשת אליו נכון. כשאני נכנסת לתלמידים ולכיתות - הם מאוד נבוכים. אני קודם כל צריכה להרגיע אותם ולהסביר להם מה אני עושה. כמוכן שמתחילות בדיחות, מאוד אוהבים לשאול אותי מה הבנות שלי אומרות על זה, ואני אומרת שהן נבוכות. אבל אז אני מסבירה להם שאני מדברת על הנושא הזה כמו ששף מדבר על אוכל. שהכל טבעי ומותר להגיד הכל, בתנאי שזה במילים נאותות. למשל פות במקום כוס, או קיום יחסי מין במקום כל המילים עם השורש ז.י.ן."

בניגוד למה שאולי זכור לכם מבית הספר, מילצ'ין לא מגבילה את עצמה לנושא הפיזיולוגי בלבד. "אני מדברת כמוכן על ביולוגיה, ועל תהליכי ההפריה בגוף הגבר והאישה. אבל אני מלמדת הרבה מעבר. כשאני שואלת בכיתות מה אומר להם הביטוי יחסי מין עולה לא פעם קשת של מושגים של כל מה שבני הנוער יודעים:

בתקופה בה החלה לעסוק בנושא כבר הייתה מילצ'ין אמא לשלוש מתבגרות, מה שהחזיר אותה לימים שהיא עצמה הייתה מתבגרת, וגרם לה להבין שהיא רוצה כלים אחרים להתמודד איתם. "אני זוכרת את עצמי כנערה מתבגרת בבית מאוד שמרני, שמעולם לא דיברו בו על מיניות.

"אני זוכרת את עצמי כנערה מתבגרת בבית מאוד שמרני, שמעולם לא דיברו בו על מיניות. להיפך: הסביבה הייתה של איסורים. שלא יגעו בך, שלא ינצלו אותך, שלא תיכנסו להריון. רק מה שאסור. את הבנות שלי לא רציתי לגדל ככה"

תרגישו בנוח

מילצ'ין, בת 48 ואם לשלוש בנות מתבגרות, עוסקת בשנים האחרונות בחינוך למיניות נבונה, ומעבירה סדנאות והרצאות, לבני נוער ולהורים, תחת השם "מין חינוך שכזה". "תמיד הייתי קרובה לתחום החינוך", היא מספרת, "בצבא הייתי מש"קית חווי"ה וקצינת חינוך, ולאחר התואר הראשון שלי, בקולנוע וטל"וויזיה, עשיתי מסלול הסבת אקדמאים להוראת מדעים. אבל המפגש עם בית הספר הפורמאלי לא עשה לי טוב, ובמקום ללמד מצאתי עבודה נוחה בתחום העיתונות."

במשך 12 שנה עבדה מילצ'ין במגזין "פלוס" אותו אתם אוהבים. "ראיינתי המון אנשים מהאזור, מכל מיני תחומים, והיה לי כיף, אבל מאוד חסרה לי ההוראה. ואז, לפני מספר שנים, פתחה האגודה הישראלית לתכנון המשפחה קורס במודיעין למחנכים למיניות. כשקראתי את הסילבוס הרגשתי בינגו, סוף סוף מצאתי את השילוב של החינוך עם תחום שאני באמת אוהבת. זה השתלב גם עם המדעים שלמדתי בסמינר. הכל הסתדר ביחד."

ב אחד התרגילים החביבים על גלית מילצ'ין בסדנאות שהיא מעבירה לבנות מצווה ואמהותיהן בנושאי מיניות, היא מבקשת מכל אם לספר לבתה חוויה שלה מגיל התבגרות - ומהבת לספר את החוויה לקבוצה כולה כאילו שהיא האם. "אחת הסוגיות שחוזרות על עצמן הכי הרבה אצל ילדות בגיל הזה הוא נושא הבושה מול אמא", היא אומרת. "אז בסדנה המשותפת אני בונה תקשורת בין האמהות לבנות. לילדות אני עושה הפעלות שכוללות חידונים, משחקים וסרטונים, ונותנת לשאול כל שאלה שעולה על דעתן. לאמהות אני מסבירה לחוד מה עובר על הבנות שלהן, כולל מה הן שאלו. ואז, במפגש משותף, אני עושה להן משחקי תקשורת, שזה נושא מרכזי מאוד בתחום שלי, ומתחיל פתאום להיווצר חיבור בין האמא לילדה. כשאני שואלת את הבנות אחר כך מה הדבר המשמעותי ביותר שהיה להן בסדנה, הן אומרות: שאפשר לשתף את אמא. בשבילי זה תיקון, אני מעולם לא דברתי ככה עם אמא שלי. וזה מדהים. אני עפה בסדנה כזו."

אומרים לנו שישש אחר

אוננות, ווסת, חיזור ופורנו - אין נושא שהוא טאבו בעיני גלית מילצ'ין • בסדנאות ובהרצאות שלה בנושאי מיניות היא מרגישה בנוח לדבר עם בני נוער על הכל • והם מרגישים נוח לדבר איתה

מיכל סופר זמרני | צילום אינגריד מולר

באים ילדים לעולם. איך זה ייתכן? בעידן האינטרנט? "מי שלא נחשף להסברים לא תמיד מקשר בין הסרטים שהם רואים ובין הבאת ילדים לעו"ל. אני מראה להם סרטונים על איך הביצית והזרע נפגשים, ופותחת להם את העיניים למשהו שהם לא הבינו, כי אף אחד לא מדבר על זה. זה משגע אותי. הם כל כך חשופים היום למידע ויזואלי וכל כך לא מבינים אותו. יש הורים

"כשאני שואלת בכיתות מה המשמעות של קיום יחסי מין עולה לא פעם קשת של מושגים של כל מה שבני הנוער יודעים: תנוחות, אביזרים, פרקטיקות מיניות, אברי גוף, אמצעי מניעה. הם יודעים להגיד הכל, אבל כמעט לא מופיע אצלם נושא הרגשות. ואז אני מסבירה להם שהביטוי יחסי מין מורכב משתי מילים"

וסת ומה זה קרי לילה. עם הגדולים יותר אני עובדת על תכנים של התנהגות. זה מתחיל מלשבור כל מיני דעות קדומות, כמו מה זה קרום הבתולין, שכולם בטוחים שזה איזה וילון שחייבים לבתק. או הבנים שמאוד חשוב להם גודל איבר המין שלהם, וכשאני שואלת למה הם אומרים שזה כדי שיוכלו לענג את האישה, ואז אני שוברת להם את הסטיגמות ומראה להם סטטיסטיקות. או למשל כשאני מסבירה לילדים בגיל ההתבגרות שרק 30% מהנשים מגיעות לאורגזמה בחדירה, ו-70% מגיעות לזה במגע עם הדגדגן."

את מדברת מאוד חופשי. "אני רואה את זה כשליחות. לתת מענה לבני נוער על כל השאלות האלה שמעניינות אותם. בסדנאות שאני מעבירה לבני נוער אני נותנת להם פתקים אנונימיים לשאול שאלות, ומגיל לגיל תחומי העניין משתנים." מה מעניין בני נוער בגילאים שונים? "באתר האינטרנט שלי, 'מין חינוך שכזה', אפשר לקרוא סיפורים אמיתיים מהחיים ומה מפגש שלי עם בני נוער. בנות מצווה, למשל, רוצות לדעת מה יקרה אם ילדה תקבל את הוסת בזמן בית הספר, או מה לעשות כשילד מציק. בגילאי התיכון הפוקוס משתנה. נערות שואלות לא פעם מתי יודעים שמוכנים לעשות סקס, כי הלב אומר משהו אחד והראש משהו אחר. מהבנים עולות הרבה שאלות על גודל איבר המין, איך לענג בחורה, איך עושים ילדים...". רגע. זאת שאלה אמיתית? "בוודאי. יש בני נוער שלא יודעים איך

השלישית ב"דלת פתוחה", מרכז יעוץ מיני לבני נוער. לבני נוער יש כל כך הרבה מה לשאול, והם לא יודעים את מי לשאול. הם צריכים משהו שהם לא יראו יום אחרי, משהו חיצוני שירגישו איתו בנוח ושיכול לענות על הכל באופן חופשי. על זה אני שמה דגש במשמרות, וגם בסדנאות שאני מעבירה: אני מאפשרת להם להרגיש בנוח. והם רואים שאני מרגישה נוח, ולכן כל מה שלא נעים להם לשאול מבוגרים אחרים, הם שואלים אותי." כמו מה למשל?

"אני לא מסתפקת בללמד אותם על גיל ההתבגרות ומה עובר על הגוף שלהם, ומה זה

"מאז שלכל ילד יש סמארטפון, רואים חשיפה אדירה לפורנו, הרבה יותר מבעבר. בלתי אפשרי להורים לשלוט על זה או לאסור על זה. זה קופץ מכל מקום, אפילו בטעות - ילד יכול לחפש בגוגל 'דורה' ולקבל אתר פורנו ואז הם מעבירים אחד לשני בווטסאפ את הסרטונים"

תנוחות, אביזרים, פרקטיקות מיניות, אברי גוף, אמצעי מניעה. הם יודעים להגיד הכל, אבל כמעט לא מופיע אצלם נושא הרגשות. ואז אני מסבירה להם שהביטוי יחסי מין מורכב משתי מילים. כל מה שהם אומרים קשור למין. אבל הם שוכחים את היחסים. את כל הרגשות שנוגעות לזה. לילדים קשה להכניס את הנושא של רגשות. ואני מרגישה מאוד בנוח לדבר על הכל." מאיפה הנוחות הזו שלך? גם עבור מבוגרים מדובר בנושא טעון.

"זה אכן נושא טעון גם עבור מבוגרים. למשרד החינוך יש תוכנית שקוראים לה כישורי חיים. מכיתה א' עד י"ב, כל ילד אמור לקבל העשרה בתחומים שקשורים לכישורי חיים, ובין היתר אמורים לגעת גם במיניות. אבל מי שמעביר את הנושאים האלה זה היועצות ו/או המחנכות בכיתות. ויצא לי לשמוע ממחנכת של כיתה י"א בעיר שסיפרה להורים באסיפת הורים שהשנה היא צריכה להעביר שיעורי חינוך מיני לתלמידים שלה והיא כל כך נבוכה שהיא לא יודעת איך היא תתחיל את זה. אני, לעומת זאת, רגילה. בנוסף להרצאות והסדנאות שאני מעבירה, אני מתנדבת זו השנה

"הם בטוחים שהדרך הנכונה היא להציק לבחורה או להתעלם ממנה, 'כי אם אני אראה רגשות היא תנצל אותי'. והם לא מסוגלים לדמיין מצב שהם מבקשים הסכמה מבחורה, או שבחורה אומרת לא"

שאומרים לי: 'אני לבן שלי לא צריך להסביר כלום, הוא כבר יודע הכל'. וזו הטעות. הוא ראה הכל. הוא לא יודע הכל."

כך עושים כולם

הילדים אכן חשופים היום להרבה מאוד מידע, שלא תמיד הם יודעים איך לעבד. "על פי הסטיסטיקות, גיל החשיפה הראשונית לפורנו-גרפיה נע בין גיל שמונה לעשר. "אומרת מילצין. "בשנתיים-שלוש האחרונות, מאז שלכל ילד יש סמארטפון, רואים חשיפה אדירה לפורנו, הרבה יותר מבעבר. בלתי אפשרי להורים לשלוט על זה או לאסור על זה. זה קופץ מכל מקום, אפילו בטעות - ילד יכול לחפש בגוגל 'דורה' ולקבל אתר פורנו - ואז הם מעבירים אחד לשני בוט-סאפ את הסרטונים. זה צונאמי של מידע שמעוות את הראש של בני הנוער. אני מזהה מהר מאוד מי צופה ומי לא, גם כשהם לא אומרים, כי זה משפיע מאוד על הגישה שלהם למיניות." איך זה משפיע עליהם?

"בתור התחלה, העניין הזה של הרגשות, או יותר נכון היעדרם, כי בפורנו אין רגשות ואין חיזור. יש לי שיעור שלם שאני מלמדת בני נוער איך לחזור. הם בטוחים שהדרך הנכונה היא להציק לבחורה או להתעלם ממנה, 'כי אם אני אראה רגשות היא תנצל אותי'. והם לא מסוגלים לדמיין מצב שהם מבקשים הסכמה מבחורה, או שבחורה אומרת לא. שאלתי בחור בן 16 מה קורה אם הוא נמצא עם בחורה והם מתמזמזים ופתאום היא מבקשת להפסיק כי יש לה מבחן מחר, והוא ענה: אני אונס אותה."

אז מה אפשר לעשות?
 "אני טוענת שהפורנו נמצא איתנו, בדיוק כמו האלכוהול, וזה לא ישתנה. אי אפשר לאסור עליהם לראות את זה, אבל אפשר ללמד אותם להבין, שמה שהם רואים בסרטים שונה מהמציאות. אני מדברת גם על סוגיות מוסריות, דנה איתם בשיקולים לקיום יחסי מין, איך להתנהל כשיש סירוב, מה זה באמת הסכמה לקיום יחסי מין ואיך מזהים אותה, מה קורה בסיטואציות של השפעת אלכוהול. כמעט בכל כיתה שאני נכנסת אליה יש תלמיד שבסוף השיעור אומר: "אני מוציא את המחשב מהחדר. לא בגלל שאמרת לי, אלא כי הוא מבין שהוא עושה לעצמו נזק, בתפיסתו שלו ובמיניות שלו."

עוד נושא שעולה בשיעורים שמעבירה מילצין הוא נושא הלחץ החברתי. "נתקלים מדי פעם בסיפורים כאלה, על נערה שקיימה יחסי מין עם שבעה נערים בהסכמתה. אז אנחנו מדברים על ההסכמה הזאת. ואני שואלת: אם אחותך בהסכמתה הייתה מקיימת יחסי מין עם שבעה נערים, מה היה נשמע לך הגיוני? ואז הם אומרים: אם כלומר הם מבינים שמהו פגום בסיטואציה. "בהתחלה לא, אבל אחרי שפותחים את

"יש הורים שאומרים לי: 'אני לבן שלי לא צריך להסביר כלום, הוא כבר יודע הכל'. וזו הטעות. הוא ראה הכל. הוא לא יודע הכל"

"אני טוענת שהפורנו נמצא איתנו, בדיוק כמו האלכוהול, וזה לא ישתנה. אי אפשר לאסור עליהם לראות את זה, אבל אפשר ללמד אותם להבין, שמה שהם רואים בסרטים שונה מהמציאות"

שילדה בכיתה ז' או ח' תשמע על זה שהיא יכולה לאונס, ומפחדות שזה ירחיק את התום שלהן. הן לא מבינות שיש סיכוי גדול מאוד שהילדה הזו כבר צפתה באיזה סרטון שהעבירו בכתה, גם אם היא לא הבינה מה זה, ואם זה עוד לא קרה זה יקרה בקרוב. כל המחקרים מראים שבני נוער שעברו חינוך למיניות ומדברים איתם בחופשיות על הנושא יתנהלו בצורה אחראית יותר וגם ידחו את גיל קיום יחסי המין. אני אסביר מראש מה זה מיניות והילדים ידעו מה לעשות כשהם יחשפו לזה. כמו שאמרה לי ילדה בכתה ט': "אני מעדיפה שאת תסבירי לי מה זה אוראלי ואנאלי, גם אם זה מביך אותי, מאשר שיהיה לי יום אחד חבר שיבוא ויבקש את זה ולא יהיה לי נעים לשאול ואני אמצא את עצמי במצב מביך. מביך זה יהיה בכל מקרה. עדיף שיהיה מביך אבל שיחד עם זה יגיע הידע."

מה באמת הכי מביך בני נוער?
 "כשאני אומרת להם שבמין צריך לדבר. והם אומרים לי מה? עכשיו כשאנחנו באמצע לשאול אותה מה היא רוצה? זה מביך. ואני עונה: אתם ערומים בסיטואציה אינטימית, בודקים אחד את האחרים של השני, ומה שמביך אתכם זה לדבר...?".

עשה ואל תעשה

כך תתנהלו נכון עם נושא המיניות מול הילדים • אל תכוונו ל"שיחה"

- פתחו עם הילדים שיחה מתמשך. אל תחכו שהם ישאלו. זה לא התפקיד שלהם לשאול - זה התפקיד שלכם ללמד.
- אל תהיו שיפוטניים. אפשרו לילדים להביע דעה, גם אם היא לא מתאימה לכם.
- נצלו את המדיה לצפייה מבוקרת בתכנים ובפרסומות.
- גם התעלמות היא פתחו עם הילדים שיחה מתמשך.

במקביל, היא מעבירה סדנאות גם להורים, וכאמור - סדנאות משותפות להורים וילדים. "גם ההורים נבוכים, וגם הם לא יודעים איך לגשת לילדים, הם שואלים אותי: איך לגשת לנושא הזה? האם לעשות שיחה? ואני אומרת שלא צריך לחכות ל"השיחה" כי אף ילד בן 16 לא ישב איתך ויקשיב להטפות, זה מאוחר מדי. צריך להתחיל מוקדם יותר. נגיד שיושבים עם הילד מול הטלוויזיה, ואין תוכנית הרי שאין בה משתו מיני, זה מקיף אותנו. כל מה שצריך לעשות זה לשאול את הילד מה דעתו על מה שהוא רואה. מתאים? לא מתאים? אם מגיל צעיר מתנהגים בחופשיות עם הנושא ככה הילדים גדלים. אבל ההורים צריכים לעשות עבודה עם עצמם." קורה שאת נתקלת בהתנגדות מצד ההורים? "יש מצבים שהורים נלחצים, אימהות שמגור-ננות על הבנות שלהן, שנלחצות למשל מהמחשבה

הסיטואציה - כן. צריך להפעיל להם מחדש את שיקול הדעת. למשל, יש מצב שנערים חוששים שבנות שהם מקיימים איתן יחסי מין יחפשו להאשים אותם אחר כך. היום יש אופי-נה חדשה, שהם רוצים הסכמה בכתב. ואז אני מדברת איתם על המשמעות של לבקש הסכמה בכתב. ואני שואלת: אם יש לך חברה, שאתה יוצא איתה שנתיים, ואתה אוהב אותה אהבת נפש - יעלה על דעתך לבקש ממנה הסכמה בכתב? כלומר, אם אתה צריך אישור בכתב, כנראה שמהו פה לא בסדר. אלה דיל-מות שצריך לעורר מחדש אצל בני הנוער, כי הם הפכו להיות קהי חושיים, בגלל החשיפה הכל כך גדולה לתכנים שהם כל כך ביזאריים ולא מותאמי גיל."

אל תחכו ל"שיחה"

בנוסף, מילצין עובדת עם נוער בסיכון, נערים בפנימיות ובבתי ספר מעורבים של דתיים וחילוניים. היא גם עובדת בשיתוף פעולה עם "עיר ללא אלימות" במודיעין ומעבירה סדנאות מיניות בתנועות נוער. היא מקפידה להתאים את התכנים אל קהל היעד. "במקרה של קהל דתי, למשל, עולות מצד הבנים שאלות על אוננות, ואני מדברת על הביולוגיה הבסיסית של אנשים בכל העולם, על כך שלכל הגברים יש אשכים שבהם נוצר הזרע, ואם הוא לא יצא באוננות - הוא יצא בצורה אחרת, למשל בקרי לילה."